

Tarih: 12/11/2018

Sayı: 2018/17

Konu: Biyonik Kulak (Koklear İmplant) Ameliyatları hk.

İLGİLİ MAKAMA

Uzun süredir Derneğimize de ulaşan Koklear İmplant ameliyatları ile ilgili sorunlar maalesef ki her geçen gün artış göstermektedir. Tıbbi müdahalelerden kaynaklanan davalar, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamındadır. Derneğimiz sadece hasta hakları değil aynı zamanda ürün/hizmet sağlayanların da hukuki olarak bilinçlendirilmesi yolu ile **sağlığın önce kaybedilmemesi** konusuna büyük önem vermektedir.

TÜSODER Uzmanlarının hazırladığı ekli raporda özetlendiği üzere; Koklear implant ameliyatlarının döviz artışı karşısında fiyat güncellemesi yapılmaması nedeniyle durdurulması, özellikle küçük yaşta büyük önem taşıyan sağlık hakkı kayıplarına neden olmaktadır.

Sağlık hakkı, bireyin yaşama hakkı açısından zorunlu bir haktır ve **devletlere önemli ödevler** yükler. Devletlerin, temel sağlık hizmetlerine erişimi sağlama ve etkili önlemlerle evrensel sağlık hizmetlerinin gereklerini yerine getirme yükümlülükleri vardır. Sosyal devlet olarak devletin sağlık ve yaşama hakkını koruması gerekliliktir.

Koklear implant ameliyatlarının gecikmesi, çocukların ve yetişkin adaylarının eğitiminin aksamasına ve dolayısıyla eğitim-akademik ve sosyal yaşantılarında sorunlar yaşamasına sebep olacaktır.

Ülkemiz için kısa dönemde Koklear İmplant ödemeleri yüksek gibi görünse de toplumda işitme engeli nedeniyle yeterli eğitimi alamayan ve istihdama katılma sorunu, sosyal uyum zorluğu yaşayan bireyler için sağlık ve diğer sosyal destek harcamaları nedeniyle yıllar içinde maliyetin çok daha yüksek olacağı aşikardır.

OSMANAĞA MAH. SERASKER CAD. MİMAR ÇIKMAZI SK. AYBEK İŞ HANI NO:2 D:10 KADIKÖY – İSTANBUL

TÜSODER; İstanbul Valiliği, İl Dernekler Müdürlüğüne 34-205/132 Kütük Numarası ile kayıtlıdır.

2

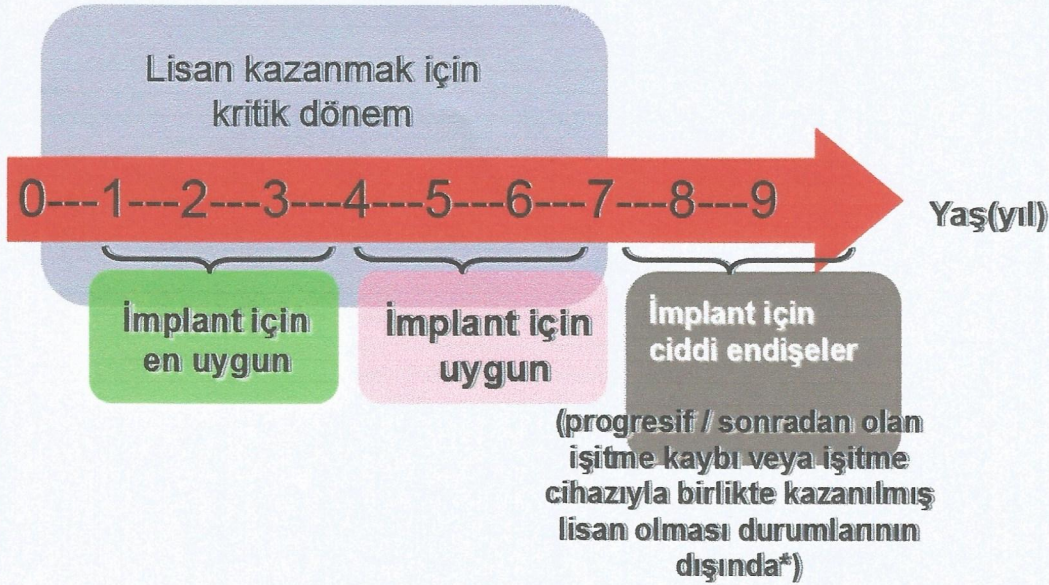
SOMUT OLAY:

5 Temmuz 2018 tarihinde SGK, Koklear İmplant için ödediği fiyatları %25 arttırarak revize etmiş ve böylece yeni fiyat 37.500 TL olmuştur. Fakat bu fiyat da koklear implant firmaları tarafından düşük bulunmuştur. Koklear implant firmaları 50.000 TL'dan aşağısı için anlaşamayacaklarını dile getirmişlerdir.

Türkiye'de yerli ve milli koklear implant yoktur. Koklear implant ameliyatlarının, SGK'nın döviz artışı karşısında fiyat güncellemesi yapmaması ve firmaların da cihaz satışı yapmaması sonucu durdurulması söz konusu olmuştur.

KOKLEAR İMPLANT NEDİR?

Koklear implant ileri ya da çok ileri derecede işitme zorluğu olan bir kişiye ses duygusu kazandırmaya yardımcı olabilecek küçük, karmaşık bir elektronik cihazdır. İmplant, kulağın arkasına oturan bir dış kısımdan ve deri altına cerrahi olarak yerleştirilen ikinci bir kısımdan oluşur.



Koklear implant, kulağın hasarlı olan bölgelerini atlayarak işitme sinirini direkt olarak uyaran bir cihazdır.

ni

Koklear implant sonuçlarını etkileyen en önemli değişken Implantasyon yaşıdır. Araştırmalar sonucunda implant yapılan çocuğun yaşı ne kadar küçükse, yüksek işitsel performans gösterme olasılığının arttığı ortaya konmuştur. Bu nedenle implant için ideal zaman, peri-lingual aşamada ve tercihen mümkün olduğunca erken, yaşamın ilk 3 yılıdır. İki yaşına kadar implante edilen çocukların normal işiten akranlarına eşit bir oranda dil edinebildikleri görülmüştür. Bu dönem çocukların işitme becerileri ve dil öğrenimi için kritik dönemdir¹.

SAĞLIK HAKKI²

Evrensel nitelikte bir hak olan sağlık hakkı, bireylerin diğer haklardan yararlanabilmesi ve onurlu bir yaşam sürdürebilmesi açısından önemli bir haktır.

Sağlık hakkı, birçok uluslararası belgede tanınmaktadır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi m.25, herkese sağlığı ve gönenci için beslenme, giyim, konut ve tıbbi bakım hakkı tanınmıştır. Bu madde çerçevesinde kişiye sağlığının devamı ve tedavi almayı talep hakkı tanınmıştır.

Sağlık hakkı, bireyin yaşama hakkı açısından zorunlu bir haktır. Yaşamın iyi ve uyumlu bir şekilde devamında, sağlık hakkı ve getirdikleri önemlidir. Kişilerin sağlığının korunmadığı, sağlıklı yaşamları için gerekli önlemlerin alınmadığı, hizmetlerin verilmediği bir ortamda yaşama hakkından söz etmek mümkün değildir.

YAŞAM HAKKI

Anayasası 17. Maddesi:

“Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbî zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbî deneylere tâbi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz.”

¹ Govaerts, et al, *Otology & Neurotology* 2002, Svirsky MA, Robbins AM, Kirk KI, Pisoni DB, Miyamoto RT. *Psychological Research* 2000;11:153-158.

² SERT GÜRKAN, Üreme Haklarının Yasal Temelleri ve Etik Değerlendirme, İNSAN KAYNAĞINI GELİŞTİRME VAKFI ,2013 , sağlık Hakkı bölümü ,s 80 vd.

SAĞLIK HAKKININ DEVLETLERE GETİRDİĞİ YÜKÜMLÜLÜKLER

Sağlık hakkı, devletlere önemli ödevler yükler; öncelikle, devletlerin sağlık hakkına yönelik ihlallerden kaçınması gerekir. Devletlerin, sağlık hizmetlerinde sistematik ayrımcılık yapmama, sağlık hakkına yönelik olan ve üçüncü kişilerden kaynaklanan ihlalleri önleme ödevleri de bulunmaktadır. Bunlara ek olarak temel sağlık hizmetlerine erişimi sağlama ve etkili önlemlerle evrensel sağlık hizmetlerinin gereklerini yerine getirme yükümlülükleri vardır.

Birleşmiş Milletler Ekonomik Kültürel ve Sosyal Haklar Komitesi (ESKH Komitesi) yorumunda, sağlık hakkının gerçekleşmesi için taraf devletlerin yer vermesi gereken bazı unsurlara yer vermiştir. Bunlardan biri de sağlık hizmetlerine ekonomik olarak ulaşabilme kolaylığıdır.

SAĞLIK HİZMETLERİNE EKONOMİK OLARAK ULAŞABİLME

Burada, sağlık olanakları, mal ve hizmetlerinin, herkes için, “**ödenebilir**” olmasına dikkat çekilmiştir. Tıbbi bakım hizmetleri için yapılan ödemelerin, kamu veya özel sektör tarafından sunumunda fark olmaksızın eşitlik ilkesi üzerine oluşturulmuş ve herkes için ödenebilir olması gerekir. Eşitlikten fakirlerin, zenginler ile karşılaştırıldığında, sağlık harcamaları konusunda orantısız bir yük altına kalmamasının anlaşılması gerektiği komite tarafından vurgulanmıştır.

ÇOCUKLARIN SAĞLIK HAKKI

Çocukların Sağlık Hizmetleriyle İlgili Hakları konusunda en ayrıntılı düzenleme "**Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi**"nde yer almaktadır. Türkiye'nin de imza koyduğu ve 27 Ocak 1995'te 22184 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak, bir "**iç düzenleme**" haline gelen bu sözleşme; 20 Kasım 1989 tarihinde yapılan BM Genel Kurulu'nda kabul edilmiştir.

18 yaşına kadar her insanın "çocuk sayılacağı" kayıt altına alındığı bu sözleşmede, çocuklara yönelik sağlık hizmetleriyle ilgili haklar birçok farklı maddede ayrı ayrı hüküm altına alınmıştır.



Temel yaşama hakkının kabulü ve çocuğun hayatta kalması ve gelişmesi için mümkün olan azami çabanın gösterilmesi (Md:6); "sağlıklı yaşama konusu"nda ise sözleşmede çocuğun yaşamının korunması ve gelişiminin sağlanması başta 18.madde olmak üzere, bunu izleyen 19.20,21,22. maddelerde kesin düzenlemelerle kayıt altına alınmıştır.

Sözleşmenin sağlığa ilişkin asıl düzenlemeleri ise 24. Madde'de açıkça şu şekilde ortaya konulmuştur:

“1. Taraf Devletler, çocuğun olabilecek en iyi sağlık düzeyine kavuşma, tıbbi bakım ve rehabilitasyon hizmetlerini veren kuruluşlardan yararlanma hakkını tanırlar. Taraf Devletler, hiçbir çocuğun bu tür tıbbi bakım hizmetlerinden yararlanma hakkından yoksun bırakılmamasını güvence altına almak için çaba gösterirler.”

Sözleşmenin 25. maddesi, mevcut sağlık hizmetlerinin sürekli izlenmesi ve gözden geçirilmesi, 26. Maddede, Çocukların bu hizmetlere ulaşma bakımından sosyal güvenlik şemsiyesi altında bulunmalarını, 27. Maddesi, Böylesi bir yaşamı sağlayacak koşul, olanak, bakım ortamlarının sağlanması gibi konular hüküm altına alınmıştır.

SONUÇ:

Koklear implant ameliyatlarının, SGK'nın döviz artışı karşısında fiyat güncellemesi yapmaması nedeniyle, kolear implant firmaların cihaz satışı yapmaması sonucu; ameliyatların durdurulması söz konusu olmuştur.

Sağlık hakkı, bireyin yaşama hakkı açısından zorunlu bir haktır. Yaşamın iyi ve uyumlu bir şekilde devamında, sağlık hakkı ve getirdikleri önemlidir. Kişilerin sağlığının korunmadığı, sağlıklı yaşamları için gerekli önlemlerin alınmadığı, hizmetlerin verilmediği bir ortamda yaşama hakkından söz etmek mümkün değildir.

Sağlık hakkı, devletlere önemli ödevler yükler; Devletlerin, temel sağlık hizmetlerine erişimi sağlama ve **etkili önlemlerle evrensel sağlık hizmetlerinin gereklerini yerine getirme yükümlülükleri** vardır. Sosyal devlet olarak devletin sağlık ve yaşama hakkını koruması gereklidir.

Devletin, bu konu ile ilgili olarak acil bir çözüm üretmesi elzemdir.

Özellikle çocukların sağlık hakkı ihlal edilmektedir. **Koklear** implant yapılan çocuğun yaşı ne kadar küçükse, yüksek işitsel performans gösterme olasılığı artacaktır.

Bu implantların takılmasında ilk üç yıl önemlidir. Çocukların ve yetişkin adaylarının mağduriyetleri bitirilmelidir. Koklear implant ameliyatlarının gecikmesi, çocukların ve yetişkin adaylarının eğitiminin aksamasına ve duymayan çocuğun konuşmasında da zorluk yaşamasına sebep olacaktır. Bu durumda çocukların, eğitim-akademik ve sosyal yaşantılarında sorunlar yaşamasına sebep olacaktır.

Sorunun çözümü için gereğini bilgilerinize arz / rica ederim.

Dr. Deniz ÖNER TÜSODER Genel Başkanı

Av. Gültezer Hatırmaz EROL Yönetim Kurulu

TÜSODER-Tüketici Sorunları Derneği ilgili Komisyon üyeleri

Sağlık Hukuku Komisyonu

Av. Arb. Gültezer Hatırmaz Erol-Komisyon Başkanı

Av. Nesrin Kaya

Av. Gülsevin Açıkgöz

Hukuk Komisyonu

Av. Serkan Kara

Av. Aybüke Taşdemir

Av. Süleyman Türüt

Av. Selen Agin

Av. Selin Göktepe

Av. Arif Baltacı

Av. Büşra Uyar

Sağlık Komisyonu

Prof. Dr. Özgür Karcıoğlu-Acil Tıp Uzmanı

Fadime Yıldız -Organ Nakli Koordinatörü

Zühal Doğu- Organ Nakli Koordinatörü

Dilara Yerli-Biyomühendis

Dilan İnan-Biyomühendis

Nazlı Zorlu-KANOPE Başkanı

Fatih Küçükkuysal-Kimyagerv. Yağız Gündoğdu

OSMANAĞA MAH. SERASKER CAD. MİMAR ÇIKMAZI SK. AYBEK İŞ HANI NO:2 D:10 KADIKÖY – İSTANBUL

TÜSODER; İstanbul Valiliği, İl Dernekler Müdürlüğüne 34-205/132 Kütük Numarası ile kayıtlıdır.